

การพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) ที่มีความสำเร็จ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

The Developing Child Care according to the Community Concept which Appropriate for Early Childhood Development (DAP) with Success of the Case Study of Sisaket Kindergarten School

Underneath Sisaket Primary Education Service Area office 1

วณิชยา โชติ๊ก¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปกรณชัย สุพัฒน์²

Wanichaya Cho Tuk¹ Asst. Prof. Dr. PakornChai suphat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จ 2) เพื่อศึกษาผลความสำเร็จของกระบวนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งบรรยายลักษณะเงื่อนไขและสภาพเหตุการณ์ที่เป็นจริงของการพัฒนาผู้ดูแลเด็กแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการ (DAP) โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษาค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตในขณะสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า

1. การถอดความรู้การพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ 1) แนวคิดของกระบวนการจำนวน 2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องจำนวน 3) เป้าหมายกระบวนการ ชุดความรู้ของการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ

2. ผลความสำเร็จของกระบวนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

(2) ความสำเร็จด้านความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็ก ประกอบไปด้วย 1) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 5) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการ 6) ด้านการประเมินพัฒนาการประเมินพัฒนาการและการเติบโตของเด็ก 7) สภาพประเด็นเกี่ยวกับภาระงาน

คำสำคัญ: ชุมชน, การปฏิบัติ, การพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP)

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

¹Master's students Research field and study evaluation Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

²Course teacher in Master of Master's students Research field and study evaluation Faculty of Education Sisaket Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: วณิชยา โชติ๊ก, wanichaya2528@gmail.com

รับเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2564 แก้ไข 4 มีนาคม 2564 ตอรับ 6 มีนาคม 2564

2.2 สภาพความสำเร็จด้านการบริหารจัดการในการดูแลเด็กระดับองค์กร 1) ผู้บริหารมีการติดตามการทำงาน โดยให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา 2) ส่งเสริมเชิงปฏิบัติการในการทำงานเป็นที่มีการทำงานร่วมกัน 3) วัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอและการนำความรู้มาปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ABSTRACT

This research aims to to extract knowledge and present the success of the process of developing caregivers based on community concepts for appropriate practice for early childhood development Sisaket Kindergarten Under the Office of Sisaket Elementary Education Service Area 1, it is a qualitative research that aims to describe the nature of conditions and real events by using interview tools and document study together with Focus Group. Management of teachers and mentors at the kindergarten level of Sisaket Kindergarten School By using the sampling method, i.e., purposive sampling, due to the need for experience, a specific selection method was used to cover 20 personnel. Method of collecting information by studying the documents in-depth interviews and observations while interviewing.

The objectives of this research were

1. Transcription of knowledge of child caregiver development based on community concept for appropriate practice in early childhood development (DAP) has key components: 1) concepts of process, 2) concepts involved in number, 3) process goals Knowledge set of child care development based on community concept for appropriate practice for early childhood development (DAP) in Sisaket Kindergarten.

2. Successful outcomes of the child care development process based on community concepts for appropriate practices with early childhood development.

2.1 The achievements in the early childhood care abilities of the child care teachers consisted of 1) building relationships with children 2) building relationships with parents 3) managing environments to promote health and safety 4) environment management 5) learning management that promotes development 6) development assessment, assessment of children's development and growth 7) Condition of issues related to workload.

2.2 Conditions of success in management in child care at the organizational level. 1) Executives monitor their work by emphasizing on the performance of their subordinates, 2) Encouraging workshops in working as a team and working together, 3) culture and working atmosphere There is always learning new things and applying knowledge to work more efficiently.

Keywords: Community Concept, Appropriate, Early Childhood Development (DAP)

กฤติหลัง

สังคมไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังปรากฏในแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย ระยะยาว พ.ศ. 2560-2569 (เลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, หน้า 30) ที่ได้กำหนดนโยบายที่ได้พัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0-5 ปี ทุกคนอย่างมีคุณภาพเต็มตามศักยภาพ มีครอบครัวเป็นแกนหลักและผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการและสิ่งแวดล้อมที่ดี เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและการพัฒนาเด็กตามวัย นอกจากนี้ยังมีนโยบายที่สนับสนุนให้ท้องถิ่นมีความพร้อมเพื่อรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาปฐมวัย

จากหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งนี้แนวโน้มของจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นในแต่ละชุมชนตามแผนนโยบายระดับชาติ โดยเฉพาะเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับปัจจุบันที่มุ่งให้ประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปีได้รับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ร้อยละ 100 (เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 5) คุณภาพการดำเนินงานของการพัฒนาเด็กเล็กและการปฏิบัติของครูผู้ดูแลเด็กถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงคุณภาพของการพัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้การปฏิบัติของครูผู้ดูแลเด็กในการตอบสนองเด็กได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสมจะส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการด้านจิตใจและอารมณ์ของเด็ก (Melhuish, 2001, p. 21) เนื่องจากเด็กในช่วงปฐมวัยยังเป็นช่วงเวลาสำคัญในการพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม การควบคุมตนเองรวมถึงการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานและความมีวินัยในตนเอง การเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมจึงมีเป้าหมายอยู่ที่การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดี เห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) และการยอมรับในความแตกต่างของเด็กเป็นรายคน (individuality) ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณคือบุคคลที่ไม่ซ้ำใคร พึงพอใจส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในขั้นต่อมา (Richey & Wheeler, 2007, pp. 5 - 6) นอกจากการตอบสนองที่ครูผู้ดูแลเด็กมีต่อเด็กจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กแล้ว การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กยังส่งผลความพร้อมทางการเรียนในระดับสูงอีกด้วย ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับเด็กปฐมวัยมีผลต่อการปรับตัว และพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์และทักษะที่สำคัญจำเป็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (นภเนตร ธรรมบวร, 2556, หน้า 75 - 76)

แนวคิดเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับพัฒนาการหรือที่รู้จักกันในวงการศึกษาปฐมวัยว่าการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นแนวคิดหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้ดูแลเด็กที่จะใช้ตัดสินใจและจัดการเรียนรู้ให้กับเด็ก แนวคิดดังกล่าวเกิดขึ้น การศึกษาปฐมวัยสภาพปัจจุบันครูปฐมวัยมีลำดับขั้นของการพัฒนาวิชาชีพที่แตกต่างกัน (นิยม ธรรมบุญ, 2553, หน้า 55) ครูที่มีประสบการณ์จะมีการสะท้อนความคิดมากขึ้นและสนใจขอบเขตของความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพที่กว้างขึ้นครูเหล่านี้อยู่ในขั้นที่จะได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ที่มีโอกาสได้ทำงานเป็นเครือข่ายกับเพื่อนร่วมงานและการตรวจสอบปัญหาและประเด็นต่าง ๆ ในชั้นเรียนและสาขาการศึกษาปฐมวัย (จรรยา ชินสี, 2552, หน้า 2) แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการปฏิบัติ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาครูปฐมวัยที่สอดคล้องกับบริบทของครูประจำการ ทั้งนี้เพราะมีรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (ongoing) ในการปฏิบัติงานเป็นการรวมกันของกลุ่มบุคคลของครูวิชาชีพที่มีความสนใจและความปรารถนาพร้อมกันในการที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษผ่านการแลกเปลี่ยน (sharing) ข้อความรู้ ความเข้าใจลึกซึ้ง หรือแนวทางปฏิบัติที่ดี (McDermott & Snyder, 2002, p. 44)

โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษได้พัฒนาแนวคิดการกระบวนกรปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (DAP) ของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูเคยได้รับมาก่อน นำมาเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์และการปฏิบัติและส่งเสริมการสะท้อนความคิดเชื่อมต่อกันจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ โดยการพัฒนาดังกล่าวของครูปฐมวัยก่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพในสถานที่ปฏิบัติงานของโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ บนฐานแนวคิดชุมชนแห่งการปฏิบัติ (Community of practice) อย่างต่อเนื่องและได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการกระบวนกรปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (DAP) ของโรงเรียนที่จะนำมาพัฒนาเป็นกระบวนกรเรียนรู้ให้กับครูผู้ดูแลเด็กในการพัฒนาเด็กเล็ก อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้การพัฒนาเด็กเล็กสร้างสรรค์ชุมชนแห่งการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาและการดูแลเด็กให้ประสบผลสำเร็จสร้างความยั่งยืนในอนาคตต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีองค์ประกอบและขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร
2. ความสำเร็จการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อตอบทหเรียนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) ที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลความสำเร็จของการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติ ที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) ที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งบรรยายลักษณะเงื่อนไขและสภาพเหตุการณ์ที่เป็นจริงของการพัฒนาผู้ดูแลเด็กแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (DAP) โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ กลุ่มเป้าหมาย

ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน ประกอบด้วย 1) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 2) หัวหน้าระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ รวม 2 คน 3) ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ผ่านและใช้การพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ จำนวน 15 คน และ 4) ผู้ปกครองซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละชั้นที่ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) จำนวน 1 แบบในการถอดแบบเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อใช้เป็นกรอบในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีวิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การเขียนร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ร่างแบบสัมภาษณ์โครงสร้างเพื่อถอดบทเรียนกระบวนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ โดยอาศัยข้อมูลสองส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1) ข้อมูลจากการศึกษาสภาพต้นทุนและประชากร 2) ข้อมูลกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: โดยจัดทำข้อมูลให้อยู่ในลักษณะของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแสวงหาบทเรียนแห่งการเรียนรู้ในการวิจัยนี้สำหรับการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ (1) นำแบบกระบวนการถอดบทเรียนโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยครั้งนี้เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา (2) นำแบบกระบวนการถอดบทเรียนโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทั้งฉบับไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของเครื่องมือก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

การตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถึงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจแก้สำนวนภาษา ผู้วิจัยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปนำไปเป็นข้อคำถาม ซึ่งพบว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.05 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าน่าไปใช้ได้ทุกข้อพบว่าทุกข้อคำถามผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ศึกษา ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ก่อนตามหนังสืออย่างเป็นทางการ อนึ่งทุกท่านให้ความร่วมมือและพร้อมเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยโดยเตรียมการสำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบกระบวนการถอดบทเรียนโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเครื่องบันทึกเสียง 1 เครื่อง เครื่องบันทึกวิดีโอ 1 เครื่อง กล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก นิตหมายผู้ช่วยจดประเด็นสัมภาษณ์ และของที่ระลึก เริ่มสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์และมีผู้ช่วยจดประเด็นสัมภาษณ์ อนึ่ง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลไปเรื่อย ๆ ตามกรอบสาระที่กำหนดไว้ในแบบกระบวนการถอดบทเรียนโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแต่อย่างไรก็ตามในกรณีซึ่งผู้ให้ข้อมูลไม่ตอบผู้วิจัยก็จะถามใหม่หรือวกกลับมาถามเมื่อมีโอกาสเหมาะทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนหากไม่ประสงค์ให้บันทึกเสียงเนื่องจากไม่สะดวกใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถามคำถามพร้อมกับคอยจดบันทึกสาระสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลตอบและดำเนินการนำประเด็นที่ยังมีข้อสงสัยในหัวข้อที่ 7 ตั้งเป็นกรอบเชิงคำถามบูรณาการกับแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำมาใช้ในการจัดการสนทนากลุ่มเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ และจัดทำเป็นเอกสารรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ครั้งนี้ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มกระทำพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล และสามารถทำต่อไปหลังจากเก็บข้อมูลสิ้นสุดลง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลต้องมีมุมมองของคนใน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลต้องอาศัยสมมติฐานชั่วคราว (Working hypothesis) จำนวนมากที่ผู้วิจัยคิดขึ้นเองตลอดเวลา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodology triangulation) สุภางค์ จันทวานิช (2545, หน้า 129 - 130) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตในขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยอาศัยแนวทางดังกล่าว ข้างต้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าตลอดเวลา เช่น ขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ประเด็นคำถามตามแบบสัมภาษณ์โครงสร้างเดียวกันซึ่งให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเต็มที่เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ของแต่ละคนเพื่อให้สัมภาษณ์ในช่วงเวลาที่ต่างกัน รวมทั้งผู้วิจัยได้มีการอภิปรายกับผู้ช่วยจัดบันทึกคำสัมภาษณ์ในการวิจัยนี้ก่อนสรุปสาระสำคัญต่าง ๆ ในแต่ละประเด็นคำถาม ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบให้เกิดความมั่นใจในคำตอบที่ได้ และตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการอื่น ได้แก่ การศึกษาเอกสารและรายงานผลการดำเนินงาน และตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตเพิ่มเติมและสนทนากลุ่ม (Focus Group)

สรุปผลการวิจัย

1. การถอดบทเรียนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) ที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สรุปได้ดังนี้

- 1.1 การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) ที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีองค์ประกอบและขั้นตอนดังนี้

- 1.1.1 แนวคิดของกระบวนการ ได้แก่ (1) การเปิดโอกาสให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รวมกลุ่มและจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ การสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบจะส่งผลต่อการพัฒนา งานของครูผู้ดูแลเด็ก (2) กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานที่ตีร่วมกันจะช่วยต่อยอด องค์ความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กแต่ละคนและช่วยให้การสะท้อนคิดของกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (3) การเสริมสร้าง ศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กแต่ละคนให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้

- 1.1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) การพัฒนาวิชาชีพครูผู้ดูแลเด็ก (2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการ จัดกระบวนการเรียนรู้ (3) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับครูผู้ดูแลเด็กที่คำนึงถึงความต้องการ

- 1.1.3 เป้าหมายของกระบวนการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กใน 3 ด้าน ดังนี้ (1) การสร้างความสัมพันธ์กับเด็กและผู้ปกครอง (2) การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพความปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้ (3) การจัดการเรียนรู้และการประเมินพัฒนาการ

- 1.1.4 ขอบเขตเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติการตามกระบวนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิด ชุมชนแห่งการปฏิบัติ

1.2 ผลการปฏิบัติการกระบวนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สามารถถอดกระบวนการดำเนินการระยะที่ 1 : การก่อตั้งชุมชน มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาชุมชน ขั้นที่ 2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ขั้นที่ 3 สำรวจและวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม ขั้นที่ 4 ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ระยะที่ 2 : การพัฒนาชุมชน มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วางแผนการปฏิบัติ ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ขั้นที่ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 4 การประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ระยะที่ 3 : การสร้างความยั่งยืน มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ถอดประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ติดตามผลการเรียนรู้

1.3 ชุดความรู้แห่งกระบวนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ การสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางที่ครูพึงปฏิบัติในการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการการพัฒนาลูกเล็กโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษที่ผ่านการอบรม 7 ด้าน ได้แก่ 1) การออกแบบสภาพแวดล้อมทางการเรียน (Designing Enriched Learning Environments) 2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เอื้ออาทร (Creating Caring Communities for Learning) 3) การดูแลเด็ก (Supervising Children) 4) การใช้เวลาในการจัดกิจกรรม การจัดกลุ่มและการจัดตารางกิจวัตรประจำวันที่สุดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ (Using Time, Grouping, and Routines to Achieve Learning Goals) 5) การตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของเด็ก (Responding to Children's interests and Need) 6) การจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อเด็กทุกคน (Making Learning Meaningful for All Children) 7) การจัดการเรียนการสอนที่มีความเข้าใจเด็กอย่างลึกซึ้งเพื่อสร้างความรู้และทักษะให้กับเด็ก (Using Instruction to Deepen Children's Understanding and Build Their Skills and Knowledge)

2. ความสำเร็จกระบวนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

2.1 สภาพความสำเร็จด้านความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็กข้อมูลจากการสังเกตการณ์การสอนและการจัดสภาพแวดล้อมของครูผู้ดูแลเด็กโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษที่เข้าร่วมวิจัย พบสภาพดังนี้

2.1.1 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก การแสดงพฤติกรรมหรือการใช้คำพูด ตลอดจนเทคนิควิธีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่แสดงถึงความรักความอบอุ่น ส่งผลความไว้วางใจและสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ให้กับเด็กจากการสังเกตชั้นเรียนและพูดคุยกับครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ครูปรับจากส่วนใหญ่ตอบสนองเด็กเป็นกลุ่มมากกว่าเป็นรายบุคคลผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นที่จะเป็นกลุ่มย่อยหรือ รายบุคคลมากกว่ากลุ่มใหญ่

2.1.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง การประสานความร่วมมือที่ระหว่างครอบครัว กับการพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษและครูผู้ดูแลเด็กมีผลต่อการส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

2.1.3 เด็กเล็กยังไม่สามารถป้องกันตัวเองและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต่ออันตรายต่าง ๆ ได้ดี การพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ จึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อม จัดการและดูแลสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และของเล่นให้สะอาดจัดวางอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับเด็ก

2.1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องได้รับการจัดพื้นที่บรรยากาศและสื่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก

2.1.5 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยควรพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมสอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการและพัฒนาการของเด็กถือเป็นวัยรากฐานของชีวิตเพราะร่างกายและสมองของเด็กเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้ต้องได้รับโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

2.1.6 ด้านการประเมินพัฒนาการการประเมินพัฒนาการและการเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล เป็นงานที่ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.1.7 สภาพประเด็นเกี่ยวกับภาระงาน ครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมการวิจัยมีความรับผิดชอบในหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ ภาระงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหลักคือการดูแลเด็ก

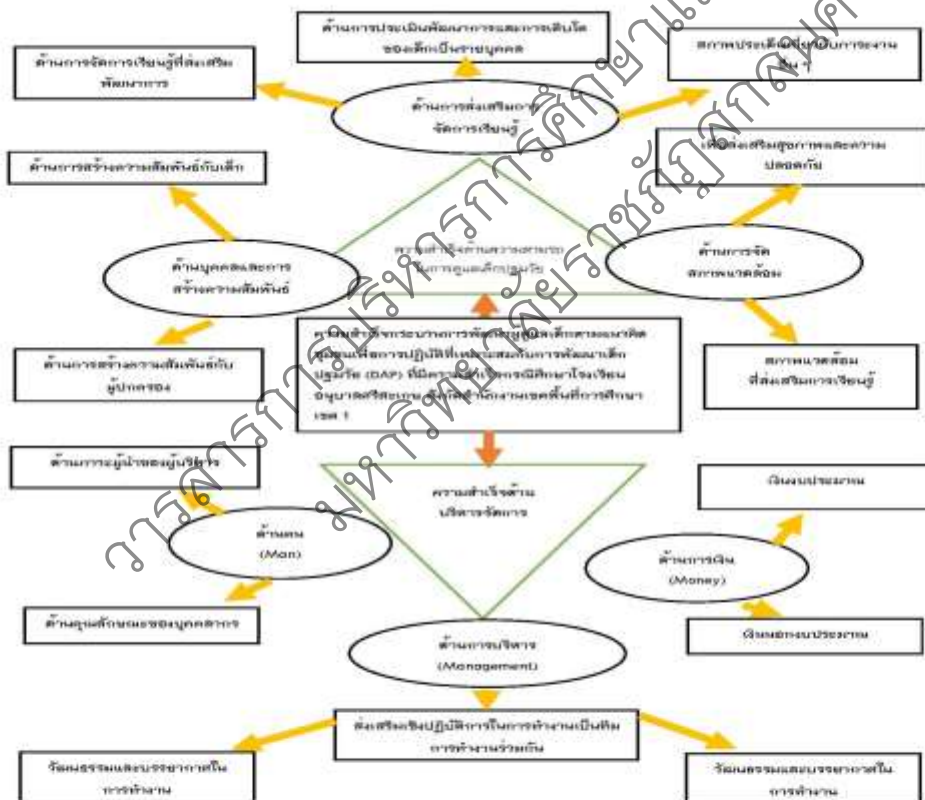
2.2 สภาพความสำเร็จด้านการบริหารจัดการในการดูแลเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็กข้อมูลจากการสังเกตการณ์การสอนและการจัดสภาพแวดล้อมของครูผู้ดูแลเด็ก โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ ที่เข้าร่วมวิจัย

2.2.1 ผู้บริหาร มีการติดตามการทำงาน โดยให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

2.2.2 ส่งเสริมเชิงปฏิบัติการในการทำงานเป็นทีมการทำงานร่วมกันร่วมกัน ควรต้องมีการประชุมและการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อเป้าหมายที่ชัดเจนมีการกำหนดเป้าหมายการทำงาน

2.2.3 วัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอและนำความรู้มาปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สังเคราะห์ความสำเร็จกระบวนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (DAP) ที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 การพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (DAP) ที่มีความสำเร็จ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการดูแลเด็กของครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมวิจัย พบว่าครูผู้ดูแลเด็กมากกว่าร้อยละ 80 มีการพัฒนาความสามารถในทุกด้านสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะครูผู้ดูแลเด็กทุกคนให้ความสนใจและร่วมกระบวนการอย่างต่อเนื่องหลังจากผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในระยะก่อตั้งชุมชนในขั้นเสริมสร้างความสัมพันธ์และขั้นของการสำรวจวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กมองเห็นปัญหาของการพัฒนาเด็กเล็กที่มีร่วมกัน จากกิจกรรมการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ของกลุ่มพบว่ากลุ่มครูผู้ดูแลเด็กมีภาพที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกันมากยิ่งขึ้น และผู้ปกครองก็เช่นเดียวกัน เป้าหมายของกระบวนการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กใน 3 ด้าน ดังนี้ (1) การสร้างความสัมพันธ์กับเด็กและผู้ปกครอง (2) การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพความปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้ (3) การจัดการเรียนรู้และการประเมินพัฒนาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ เชี่ยววัฒนา และสุปรีดา มณีบัณฑิต (2559, หน้า 66) การดูแลเด็กตามมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกว้างกว่าที่ระบุไว้ในมาตรฐานฯ คำว่าผู้ปกครองหมายถึงรวมถึงญาติที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูเด็กเช่น ปู่ย่าตายาย ฯลฯ โดยเชื่อว่าการดูแลเด็กที่ศูนย์เด็กเล็กฯ เป็นการลงทุนร่วมกันของทุกฝ่ายทั้งนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการสร้างเสริมสุขภาพตามกระบวนการที่เปลี่ยนจากการมุ่งที่การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตหรือพฤติกรรมสุขภาพเป็นหลักอย่างเดียว มาเป็นการต้องช่วยสร้างพลังอำนาจเพิ่มความสามารถในภาคีควบคุมตนเอง (Empowerment) จึงจะทำให้ประชาชนสุขภาพดีขึ้น ในความเชื่อนี้ผู้ที่มีความอำนาจอย่างแท้จริงจะสามารถควบคุมหรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสุขภาพและปรับเปลี่ยนภาวะความเป็นอยู่ของตนได้ (วรรณภา ศรีธัญรัตน์, พงษ์พรรณ อรุณแสง, พิมพ์ สุต, และเพ็ญจันทร์ เลิศรัตน์, 2555, หน้า 5) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Munsch & Levine (2011, p. 4) พบว่า การพัฒนาของเด็กในแต่ละด้านล้วนแต่มีความสำคัญต่อชีวิต ความเป็นผู้ใหญ่ เพราะประสบการณ์ในวัยเด็ก เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเป็นตัวตนของเด็ก

2. ความสำเร็จกระบวนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความสำเร็จกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง 3) เด็กเล็กยังไม่สามารถป้องกันตัวเองและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต่ออันตรายต่าง ๆ ได้ดี 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยควรพัฒนาเด็ก 6) ด้านการประเมินพัฒนาการการประเมินพัฒนาการ 7) สภาพประเด็นเกี่ยวกับภาระงาน ซึ่งสภาพความสำเร็จด้านการบริหารจัดการในการดูแลเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็กข้อมูลจากการสังเกตการณ์การสอนและการจัดสภาพแวดล้อมของครูผู้ดูแลเด็ก โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษที่เข้าร่วมวิจัย 1) ผู้บริหารมีการติดตามการทำงาน โดยให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา 2) ส่งเสริมเชิงปฏิบัติการในการทำงานเป็นที่มีการทำงานร่วมกันร่วมกัน ควรต้องมีการประชุมและการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อเป้าหมายที่ชัดเจนมีการกำหนดเป้าหมายการทำงาน 3) วัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ และการนำความรู้มาปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชินภัทร ภูมิรัตน์ (2555, หน้า 1) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นจะอาศัยเพียงงบประมาณ เพียงอย่างเดียวไม่ได้แต่จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ และทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง และชุมชนจะต้องเข้ามาร่วมกันสนับสนุน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนก้าวสู่ความเป็นเลิศได้ สอดคล้องกับ Weiss and Others, (2006, Online) ได้อธิบายว่า Harvard Family Research Project หรือ HFRP ได้ชี้ให้เห็นใน ความเชื่อที่ว่า เด็กจะประสบความสำเร็จในสถานศึกษาได้นั้น

จะต้องได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดเวลารอบตัวเด็กซึ่งรวมถึงครอบครัว สถานศึกษาทุกระดับ หน่วยงานส่งเสริม ด้านสุขภาพต่าง ๆ ธุรกิจต่าง ๆ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์และหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำกระบวนการที่พัฒนาขึ้นไปใช้

1.1 การนำกระบวนการไปใช้ ผู้จัดกระบวนการควรศึกษาแนวคิดชุมชนแห่งการปฏิบัติถึงองค์ประกอบสำคัญ ขั้นตอนของกระบวนการรวมถึงยุทธศาสตร์การดำเนินงาน เพื่อนำมาวางแผนดำเนินการและเลือกใช้กิจกรรมเครื่องมือ เทคนิควิธีได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของครูผู้ดูแลเด็กในสภาพจริง

1.2 การดำเนินการของกระบวนการควรดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป และใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพจริง

1.3 ผู้จัดกระบวนการควรพัฒนาทักษะสื่อสาร การทำงานร่วมมือร่วมใจ มีคณาจารย์ที่ทุ่มเทและมีใจที่เปิดกว้าง พร้อมรับสิ่งใหม่และนำเสนอมุมมองด้วยความเป็นมิตรต่อครูผู้ดูแลเด็กที่ร่วมกระบวนการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 กระบวนการพัฒนาผู้ดูแลเด็กแนวคิดชุมชนเพื่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบผ่านการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถสร้างพลังการเรียนรู้ร่วมกันขึ้นจากกลุ่มผู้ดูแลเด็กที่มีสภาพปัญหาและบริบทในการทำงานที่ใกล้เคียงกัน

2.2 กระบวนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดชุมชนแห่งการปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความสามารถในการทำงานและความสามารถในการเป็นสมาชิกของกลุ่มที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา ชินลี. (2552). แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยของศูนย์พัฒนา. เด็กเล็กในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2555). การจัดการความรู้ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2556). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิยม ธรรมบุญ. (2553). การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านภูมิศาลา ตำบลโคกเพชร อำเภออุทุมพร จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรภรณ์ เขียววัฒนา และสุปรีดา มณีบัณฑิต. การดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็กน่ายุคคุณแม่ของโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารเกื้อการุณย์, 23(2) 51-68).
- วรรณภา ศิริธัญรัตน์, ผ่องพรรณ อรุณแสง, พิมภา สุตรา, และเพ็ญจันทร์ เลิศรัตน์. (2555). สร้างเสริมสุขภาพองค์กรรวม: สุขภาวะสังคม. กรุงเทพฯ: คลังนานาวิทยา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2561). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2559-2560. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- McDermott, Richard, and Snyder, Williams C., *Cultivating Communities of Practice: A Guide to Managing*

- Knowledge, Harvard Business School Press, Cambridge, USA, 2002, 304 pages (ISBN 1-5781-330-8).
- Melhuish, E.C., Sylva, K., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I. & Taggart, B. (2001). *The Effective Provision of Preschool Education Project, Technical Paper 7: Social/behavioral and cognitive development at 3-4 years in relation to family background*. London: Institute of Education/DfES.
- Richey, R. G., Tokman, M. and Wheeler, A. R. (2007). A supply chain manager selection methodology, empirical test and suggested application. *Journal of Business Logistics*, 27(2), 5-6.
- Sheridan, Norman., Gustuvson, Paul., and Smith, Kyle. (2009). Product Development as A Competitive Advantage. *Engineering Management*, 13(2), 38-41.
- Weiss, Heather B; Caspe Margaret; and Lopez, M. Elena. (2006). *Family Involvement in Early Childhood Education. Harvard Family Research Project*. Retrieved January 5, 2020, from www.gse.harvard.edu/hfrp/project/fine/resources/guide.html

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร